

**ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Petra Příhody a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Jana Passera v právní věci žalobkyně Z. o. o. s. s. h. B. a Š. (označovaná též jako „Z. o. evid. č. X O. s. s. o. o.“), zastoupené JUDr. Irenou Kohoutovou, advokátkou se sídlem v Kroměříži, Komenského nám. 381, proti žalovaným 1) Národnímu památkovému ústavu, Praha 1, Valdštejnské náměstí 3, a 2) Ministerstvu kultury, Praha 1, Maltézské náměstí 1, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26. 8. 2005, čj. 6 Ca 255/2004 - 73,

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26. 8. 2005, čj. 6 Ca 255/2004 - 73, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně se žalobou ze dne 22. 10. 2004 doplněnou podáním ze dne 8. 12. 2004, doručeným Městskému soudu v Praze dne 22. 12. 2004 domáhala přezkoumání a zrušení fiktivního rozhodnutí žalovaného ad 1), kterým bylo odepřeno poskytnutí informace týkající se opravy II. mostu na hradě B. a fiktivního rozhodnutí žalovaného ad 1) o zamítnutí odvolání žalobkyně event. fiktivního negativního rozhodnutí žalovaného ad 2), o odvolání proti těmto rozhodnutím správního orgánu prvního stupně.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 26. 8. 2006, čj. 6 Ca 255/2004 - 73, žalobu odmítl, dále odmítl žádost žalobkyně o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce z řad advokátů a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Usnesení odůvodnil tím, že přes výzvu i vlastní šetření soudu nebylo prokázáno oprávnění PhDr. H. V. P., která předmětnou žalobu a návrhy podala, za stěžovatelku jednat.

Žalobkyně (stěžovatelka) brojila proti usnesení městského soudu včasnou kasační stížností. Namítla, že jí přes její žádosti městský soud odmítl ustanovit zástupce a znemožnil jí tak doložit požadované skutečnosti nezpochybnitelným způsobem a formou. Stěžovatelka nesouhlasila s postupem městského soudu, který vyzýval prvního žalovaného k předložení nelegálně získaných kopií interních materiálů stěžovatelky, aniž by se zabýval otázkou jejich pravosti. Stěžovatelka poukázala na skutečnost, že jí první žalovaný dne 21. 6. 2004 násilně zabavil veškeré materiály, když vyměnil zámek u její kanceláře. Městský soud bez uvedení relevantního důvodu také odmítl čestné prohlášení předsedkyně stěžovatelky PhDr. H. V. P., aniž uvedl, v čem spatřuje jeho nedostatečnost či nedůvěryhodnost osoby předsedkyně. Stěžovatelka rovněž namítla, že ustanovený zástupce mohl pomoci s formulací čestného prohlášení Z. B., aby nebylo z formálních důvodů odmítnuto. Dále zdůraznila, že se řídila vyjádřením místopředsedy městského soudu ze dne 2. 6. 2005, zn. 4641/2005 St, podle kterého by postačoval dotaz na některého člena organizace směřující k ověření skutečností uvedených v čestném prohlášení předsedkyně stěžovatelky. Stěžovatelka doplnila, že Z. B. je členem výboru stěžovatelky a je plně orientován v časové posloupnosti změn na předsednickém postu, takže by svým čestným prohlášením neosvědčoval skutečnosti, které by nebyly aktuální. Stěžovatelka dále namítla podjatost soudkyň městského soudu JUDr. Karly Cháberové, JUDr. Naděždy Treschlové a JUDr. Jany Neckářové s tím, že z neznámých důvodů považovaly stěžovatelku, PhDr. H. V. P. a Z. B. za osoby nečestné a stranily prvnímu žalovanému. Stěžovatelka zdůraznila, že zpochybnit předsednictví PhDr. H. V. P. by mohlo pouze nesouhlasné stanovisko některého z členů stěžovatelky, nikoliv však nedůvodné námitky prvního žalovaného. Ten nemůže nijak zasahovat do činnosti stěžovatelky a vyjadřovat se k jejímu vnitřnímu uspořádání či volbě jejího orgánu. Stěžovatelka uzavřela, že postupem městského soudu došlo k porušení ústavně zaručeného práva stěžovatelky domáhat se práva u nezávislého a nestranného soudu (čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod) a práva na soudní přezkum zákonnosti rozhodnutí orgánu veřejné správy (čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod). Městský soud nesprávně vyložil § 33 odst. 4 s. ř. s. a neodůvodněně odmítl stěžovatelkou navržené důkazy k prokázání jí tvrzených skutečností. Odmítnutím žaloby pak bylo omezeno ústavní právo stěžovatelky podle čl. 4 odst. 4 Listiny základních práv a svobod. V doplnění kasační stížnosti ze dne 16. 9. 2006 stěžovatelka uvedla, že uplatňuje důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

Žalovaní se ke kasační stížnosti nevyjádřili.

Kasační stížnost je důvodná.

Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti uvážil, vázán jejím rozsahem i důvody (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) takto:

Nejvyšší správní soud i v této věci vycházel ze závěrů rozšířeného senátu ve skutkově i právně obdobné věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 1 As 38/2006, jakož i z dalších věcí na toto rozhodnutí rozšířeného senátu navazujících. Tak např. shodně s odůvodněním rozsudku ze dne 31. 7. 2007, čj. 8 As 37/2006 - 93 je možno i v této (nyň posuzované) věci uvést:

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou, že v řízení u městského soudu rozhodovaly vyloučené soudkyně, které z neznámých důvodů považovaly stěžovatelku, PhDr. H. V. P. a Z. B., za osoby nečestné a stranily prvnímu žalovanému. Nejvyšší správní soud posoudil tuto námitku jako námitku podjatosti soudkyň, které ve věci rozhodovaly.

Podle § 8 odst. 5 s. ř. s. může účastník nebo osoba zúčastněná na řízení namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočnicka nebo znalce. Námitku musí uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřihlíží. Námitka musí být zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je dovozována. O vyloučení soudce rozhodne usnesením po jeho vyjádření Nejvyšší správní soud, a je-li namítána podjatost soudní osoby, tlumočnicka nebo znalce, senát po jejich vyjádření.

Skutečnosti, ve kterých stěžovatelka spatřuje podjatost soudkyň městského soudu, vyplývají z odůvodnění napadeného rozhodnutí, které bylo stěžovatelce doručeno dne 3. 10. 2005. V tomto okamžiku se stěžovatelka dozvěděla o možné podjatosti soudkyň, proto je tento den určujícím pro počátek běhu zákonné lhůty pro vznesení námitky podjatosti. Tato lhůta počala plynout dne následujícího a skončila dne 11. 10. 2005. Stěžovatelka uplatnila námitku podjatosti až v kasační stížnosti, kterou podala u městského soudu osobně dne 12. 10. 2005, tj. po uplynutí lhůty pro vznesení námitky podjatosti. K uvedené námitce proto Nejvyšší správní soud nemohl přihlídnout.

Nad rámec uvedeného považuje Nejvyšší správní soud za vhodné poukázat na to, že z § 8 odst. 1 s. ř. s. jednoznačně vyplývá, že důvodem pro vyloučení soudce není jeho právní názor vyjádřený v rozhodnutí o projednávané věci, a to ani tehdy, když jej Nejvyšší správní soud později shledá nesprávným. Podobný závěr vyslovil Nejvyšší správní soud v rozhodnutí ze dne 18. 6. 2003, čj. Nao 25/2003 - 47, č. 283/2004 Sb. NSS, podle něž *důvodem pro vyloučení soudce z projednávání a rozhodnutí věci nejsou podle § 8 odst. 1 s. ř. s. okolnosti spočívající v postupu soudu podle § 36 odst. 3 věty druhé s. ř. s., který vedl k zamítnutí žalobcovy žádosti o osvobození od soudních poplatků s odůvodněním, že žaloba zjevně nemůže být úspěšná, a to ani v případě, že by takové rozhodnutí nebylo věcně správné.* Námitku stěžovatelky, že soudkyně, které v projednávané věci rozhodovaly, z neznámých důvodů považovaly stěžovatelku, PhDr. H. V. P. a Z. B. za osoby nečestné a stranily prvnímu žalovanému, pokládá Nejvyšší správní soud především za vyjádření nesouhlasu stěžovatelky s právním názorem městského soudu, podle kterého stěžovatelka předloženými dokumenty neprokázala, že PhDr. H. V. P. je oprávněna za stěžovatelku jednat. Uvedenou námitku by proto ani v případě jejího včasného uplatnění Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou, neboť tvrzené skutečnosti nejsou důvodem pro vyloučení soudkyň a stěžovatelka tak žádný relevantní důvod pro jejich vyloučení ve smyslu § 8 odst. 1 s. ř. s. nepřednesla.

Dále se Nejvyšší správní soud zabýval věcnou podstatou kasační námitky, tj. zda PhDr. H. V. P. prokázala své oprávnění jednat za stěžovatelku v řízení o žalobě.

Podle § 33 odst. 4 s. ř. s. za právnickou osobu jedná ten, kdo je k tomu oprávněn podle zvláštního zákona. Za právnickou osobu nemůže jednat ten, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy právnické osoby. Kdo jedná za právnickou osobu, musí své oprávnění na výzvu soudu prokázat. V téže věci může za právnickou osobu současně jednat pouze jediná osoba.

Základními dokumenty, které v případě stěžovatelky mohly sloužit k prokázání oprávnění PhDr. H. V. P. jednat za stěžovatelku, jsou zakladatelský dokument (zápis z ustavující členské schůze) či stanovy, které upravují jednání za stěžovatelku, a zápis z členské schůze, na níž byla PhDr. H. V. P. zvolena předsedkyní stěžovatelky.

Obsahem soudního spisu je mj. usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 18. 11. 2004, sp. zn. 33 Nc 1461/2004 z něhož je zřejmé, že první žalovaný převzal bez souhlasu stěžovatelky její interní materiály a jak vyplynulo ze sdělení stěžovatelky, ta je dosud nemá k dispozici. Podle názoru Nejvyššího správního soudu lze proto důvodně předpokládat, že stěžovatelka skutečně bez vlastního zavinění nedisponuje výše uvedenými dokumenty, které by mohly bezpečně prokázat oprávnění PhDr. H. V. P. jednat za stěžovatelku. Těmito dokumenty naopak zřejmě disponuje první žalovaný.

Nejvyšší správní soud k tomu zdůrazňuje, že prokázání oprávnění jednat za právnickou osobu ve smyslu § 33 odst. 4 s. ř. s. je jednou z podmínek řízení, a proto nemůže být závislé na vůli jiného účastníka řízení, zejména ne na protistraně. V opačném případě by žalovaný mohl zabránit stěžovateli v přístupu k soudu, což představuje v právním státě nepřijatelný zásah do práva na soudní ochranu.

Za této situace lze za dostatečné podklady k prokázání uvedené skutečnosti považovat dokumenty, které stěžovatelka před vydáním napadeného usnesení předložila městskému soudu, tzn. čestné prohlášení Z. B. a dopis prvního žalovaného ze dne 12. 5. 2004, ve kterém je PhDr. H. V. P. označena jako předsedkyně stěžovatelky. Zmíněný dopis vyvrací argument prvního žalovaného, že předsedkyní stěžovatelky byla v dané době Š. S., zvolená členskou schůzí konanou dne 18. 12. 2003, a podporuje tvrzení stěžovatelky, že Š. S. na funkci předsedkyně rezignovala a členská schůze konaná v březnu 2004 následně opětovně zvolila předsedkyní stěžovatelky PhDr. H. V. P. V opačném případě by se totiž první žalovaný, který byl o zvolení Š. S. informován, neobracel dne 12. 5. 2004 na PhDr. H. V. P. jako na předsedkyni stěžovatelky. Vzhledem k tomu shledal Nejvyšší správní soud námitku důvodnou.

Nejvyšší správní soud rovněž přisvědčil stěžovateli, která odkazovala na vyjádření místopředsedy městského soudu ze dne 2. 6. 2005, zn. 4641/2005 St, podle něž by k prokázání oprávnění jednat za stěžovatelku postačoval dotaz na některého člena organizace směřující k ověření skutečností uvedených v čestném prohlášení předsedkyně. Podobně městský soud v usnesení ze dne 28. 7. 2005, jímž stěžovatelku vyzval k prokázání oprávnění PhDr. H. V. P. jednat za stěžovatelku, poukázal na možnost prokázat tuto skutečnost výsledkem svědků. Nejvyšší správní soud považuje důkaz výsledkem svědků, který by městský soud zřejmě akceptoval jako důkaz dostatečně průkazný, za srovnatelně věrohodný s předloženými listinami, které městský soud považoval za nedostačující.

Dále Nejvyšší správní soud poukazuje na skutečnost, že žádost o poskytnutí informace ze dne 15. 11. 2004 podepsala za stěžovatelku rovněž PhDr. H. V. P. jako její předsedkyně a první žalovaný na tuto žádost reagoval odpovědí ze dne 23. 11. 2004, čj. 9222/2004, aniž zpochybňoval oprávnění PhDr. H. V. P. za stěžovatelku jednat a naopak ji jako předsedkyni stěžovatelky označil. Není tedy pochyb o tom, že první žalovaný s PhDr. H. V. P. jednal jako s předsedkyní stěžovatelky.

S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud uzavírá, že městský soud nesprávně aplikoval § 33 odst. 4 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud proto napadené usnesení městského soudu zrušil pro nezákonnost všech jeho výroků a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Podle § 110 odst. 3 s. ř. s. zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu (Městského soudu v Praze) a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí. Na městském soudu nyní bude, aby rozhodl o návrhu na ustanovení zástupce stěžovatelky pro řízení o žalobě a v tomto řízení dále pokračoval s tím, že oprávnění PhDr. H. V. P. jednat za stěžovatelku v souzené věci bylo dostatečně prokázáno.

V novém rozhodnutí ve věci městský soud podle § 110 odst. 2 s. ř. s. rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti.

Samotným závěrem Nejvyšší správní soud uvádí k názvu stěžovatelky, že součástí spisů je zápis z členské schůze stěžovatelky ze dne 15. 8. 2005, kdy byla odsouhlasena změna názvu stěžovatelky. Nejvyššímu správnímu soudu je z úřední činnosti známo, že do spisů ve věcech vedených u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 8 As 48/2005 a 8 As 49/2005 bylo prvním žalovaným založeno sdělení O. s. s. o. a o. (dále jen „Svaz“) ze dne 26. 1. 2007, podle něž předsednictvo Svazu odmítlo provést změnu názvu stěžovatelky v evidenci Svazu, neboť nově navržený název nemá dostatečnou rozlišovací schopnost. Součástí spisu v nyní posuzované věci je i potvrzení Svazu ze dne 27. 10. 2004 o evidenci stěžovatelky a o skutečnosti, že Svaz je evidován Ministerstvem vnitra podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, a že základní organizace mají právní subjektivitu na základě stanov Svazu. Z těchto stanov (dostupné na www.statorg.cmkos.cz) vyplývá, že právní subjektivita základních organizací Svazu je fakticky odvozená od Svazu a základní organizace Svazu jsou přes svoji právní subjektivitu v určitých úkonech Svazem omezeny (srov. např. čl. 4.1, čl. 5.1, nebo čl. 15 stanov Svazu). Svaz přitom mj. eviduje základní organizaci pod určitým názvem (čl. 4.1 a čl. 15.5 stanov Svazu), který musí splňovat požadavky stanov Svazu. Je nepochybné, že při jejich nesplnění nemusí Svaz základní organizaci zaevidovat. Z uvedeného je zřejmé, že jakkoliv stanovy Svazu výslovně nehovoří o změně názvu základní organizace, musí být tato změna zaevidována Svazem. Nestane-li se tak, disponuje základní organizace svojí právní subjektivitou v rozsahu původní evidence, tj. pod původním názvem. Nelze přitom dovodit, že by odmítnutím registrace změny názvu zanikla právní subjektivita existující základní organizace. Vystupuje-li proto stěžovatelka pod novým, dosud nezaevidovaným názvem, a je-li takto označena i soudem, představuje tato skutečnost vadu řízení, ovšem

vadu řízení odstranitelnou. Tak je tomu v posuzované věci tím spíše, že nevzniklo pochyb o totožnosti subjektu na straně stěžovatelky.

Poučení: Proti tomuto rozsudku nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. srpna 2007

JUDr. Petr Příhoda
předseda senátu